

Meninger

Lønnsutvikling

➔ Lærerne fortviler, skriver Steffen Handal i Utdanningsforbundet. Foto: Paal Audestad

Lærerne er veggpryd på arbeidslivets dansegulv

Lærerne fortviler etter seks år på rad med nedprioritering og straff på mange tusen kroner etter fjorårets streik. Lønnsforhandlingene fremstår som en rituell dans, der regler og ritualer sørger for at ikke alle blir budt opp på arbeidslivets dansegulv. Lærerne er blitt til veggpryd.

Lønnsstapere. Det at lærerne skulle få mindre enn de andre for sjette året på rad, gjorde at det ikke var noen annen mulighet enn streik for lærerne etter fjorårets forhandlinger. En streik regjeringen satte en stopper for, med særdeles vage begrunnelser.

17. februar kom rikslønnsnemndas kjennelse som gjør at lærerne i skoler og barnehager taper tusenvis av kroner sammenlignet med de andre på dansegulvet. 20. februar kom lønnsstatistikken for 2022: Lærerne har dårligst lønnsutvikling av alle yrkesgrupper!

Reglene - og de som forvalter reglene for rumbaen, holder oss utenfor dansegulvet.

Kommunene sparte på streiken. Frontfaget har høy oppslutning og hviler på en solidarisk tanke om at vi sammen skal sikre at noen ikke drar fra andre. Men praktise-

Debatt

Steffen Handal
Leder, Utdanningsforbundet

LO har stor makt, og den makten har de brukt mot lærerne

ringen av frontfaget må også bære sin del av skylden for at offentlig ansatte generelt, og lærerne spesielt, i flere år nå kommer ut under frontfagets ramme, og industrien over.

Ansatte i privat sektor med over fire år høyere utdanning tjener i dag 300.000 mer enn sine kolleger i offentlig sektor med like lang utdanning!

Skal frontfagsmodellen ha legitimitet, må den sikre *alle* arbeidstagere som er en del av systemet, hvis ikke mister lærerne tillit til systemet. Det undergraver legitimiteten til frontfaget og blir et problem for alle.

Lærerne forhandler med KS, kommunens interesseorganisasjon. Fjorårets lærerstreik ble Norges lengste uten at lærerne ble hørt. Og når fasit kom, viste den at lærerne holder frem med å tape sammenlignet med alle andre. Samtidig sparte norske kommuner 850 millioner kroner på streiken. Det er et dårlig incentiv for å komme lærerne i møte, når arbeidsgiver ikke taper økonomisk på streik.

Nemnda ender på arbeidsgivers side. 27. september 2022 ble streiken avsluttet med tvungen lønnsnemnd av regjeringen. KS var vel vitende om at rikslønnsnemnda nesten aldri lander på noe annet enn arbeidsgivers påstand. Og fikk rett. Rikslønnsnemnda er ikke noe annet enn et ritual arbeidstagerne skal gjennom, før nemnda ender på arbeidsgivers side kledd i en ferniss av nøytralitet.

LO har stor makt, og den makten har de brukt mot lærerne: De støttet ikke lærerstreiken, de vil beholde frontfaget som det er, de støttet rikslønnsnemnda *mot* sitt eget lærerforbund SL, og i sentralstyret til Arbeiderpartiet benytter de enhver anledning til å minne om at «hele laget» skal med. Bare ikke lærere!

Vertskapet på denne festen er regjeringen. De kan endre på systemet og skape en ny dans som lar lærerne svinge seg på dansegulvet sammen med alle andre. Allerede nå kan de gjøre to ting: 1) tilføre ekstra midler til potten for å kompensere for tidligere tap, og 2) forvente at partene endrer spillereglene slik at alle har lik mulighet til å ha samme lønnsutvikling.

Kort sagt

Lønnsoppgjør

Lærere trenger et nytt lønssystem

Kristin Clemet stiller spørsmål i Aftenposten om lærerne trenger en ny streik eller en ny strategi. Det vi trenger, er et nytt lønssystem. Clemet har rett i at det er mange utfordringer ved å bruke streik som virkemiddel i kommunal sektor så lenge streiken ikke koster arbeidsgiver noe økonomisk. Fjorårets streik synliggjorde også dette i stort monn, og ganske riktig er det en krevende kamp å kjempe for høyt utdannede grupper når arbeidsgiver prioriterer helse.

Det er prisverdig at Clemet tar til orde for lokal lønnsdannelse. Det gjør vi også. Norsk Lektorlag ble stiftet fordi man gjennom mange år opplevde stor misnøye med at lektorene ble nedprioritert i lønnsoppgjørene. Siden den gang har vi kjempet for at løsningen ikke ligger i de sentrale oppgjørene, men ved at de lokale arbeidsgiverne forhandler med de tillitsvalgte, slik som de andre høyt utdannede i Akademikerne gjør. Vi mener at det vil lønne seg både for lærere og elever.

Det er i alles interesse å bevare en god fellesskole hvor kvalifiserte lærere og lektorer bidrar til godt læringsutbytte. Vi kjemper for at høy faglig kompetanse skal lønne seg, og at det skal stilles kompetansekrav slik at alle elever møter kompetente lærere i alle fag. Clemet har helt rett i at kommuner er villige til å ty til ufaglærte lærere, heller enn å ty til ufaglærte sykepleiere. Dagens opplæringslov åpner dessverre for bruk av ufaglærte i skolen. Disse hullene må tettes - og stortingspolitikkerne får denne våren en historisk mulighet til å gjøre nettopp det når opplæringsloven skal revideres.

Vi er heller ikke imot ekstern vurdering av skolen så lenge kvaliteten på testingen og evalueringen er høy nok, og resultatene kan brukes til reell skoleutvikling. Vi ser også nytte av deltagelse i Pisa og de andre internasjonale komparative undersøkelsene. De gir oss god informasjon om hvordan det står til i den norske skolen, og er viktig for elevenes læringsutbytte.

Helle Christin Nyhuus
leder, Norsk Lektorlag